

Všechny Boží dary jsou vzácné a je zapotřebí přijímat je s vděčností, ale i s pokorou a správně. I víru, milost, odpuštění je možné zmarnit. Mimořádné dary Ducha je navíc snadno možné zesměšnit nebo zneužít pro vlastní marnivost. Proto církev od začátku dbala na to, aby se charizmatické jevy realizovaly v církvi a na její prospěch, aby nepřerůstaly podstatnější způsoby života s Bohem a aby nedocházelo k deformacím. Apoštol Pavel je ve svých listech výrazným představitelem této péče církve, a to jako teolog svými výklady a jako pastýř svými směrnicemi.

Tato charizmatika přináší:

1. hluboce fundovanou studii prof. Mühlena o modlitbě v jazycích, kde autor pozoruhodně osvětluje novozákonní zprávy také pomocí moderních paralel i svých zkušeností a odhaluje nečekané souvislosti všeobecně zajímavě.

2. přehled charizmatického hnutí v současné Francii.

MODLITBA V JAZYCÍCH

Heribert Mühlen

Modlitba je prapůvodní způsob, jímž se lidé obracejí k Bohu. Má mnoho forem: nářek, prosba, dik, chvála. Může to být modlitba osobní nebo společná, volně formulovaná nebo liturgicky ustálená, mluvená nebo beze slov. Dějiny zbožnosti ukazují, že uchvácení Duchem svatým našlo v různých dobách a kulturách výraz také v různých formách modlitby. Od počátku našeho století je křesťanům na celém světě darována stále větší měrou znovu i zkušenost "modlitby v jazycích", která byla v prvotní církvi velice rozšířena /Mk 16,17; Sk 2,4; 10, 46; 19,6; 1 Kor 14/. V jednotlivcích zůstávala živá během celých církevních dějin.

Patří k nejpodivuhodnějším jevům novějších církevních dějin, že se tento způsob modlitby opět objevil, a to ve velkém rozsahu. Právě tak jako při prvních svátcích letnic vyvolává pohnutí, bezradnost nebo také výsměch /Sk 2,12/.

V I. části se pokusíme vylíčit jev modlitby v jazycích všeobecně srozumitelným způsobem. Předpokládáme při tom, že se neliší od modliteb, které popisuje Lukáš ve Skutcích a Pavel v 1. listu Korintánům. Domníváme se tedy, že dnešní zkušenost modlitby v jazycích je klíčem k vysvětlení novozákonních zpráv. Tento názor je podporován filozofickými /II/ a teologickými /III/ úvahami, které pak dovodí biblickou zprávu prozkoumat ještě jednou přesněji /IV/. Nakonec uvedeme několik pokynů pro praxi /V/. Části II-IV předpokládají jakési filozofické a teologické vzdělání /odborný vědecký aparát se tu však většinou neuvádí/.

I. POPIS JEVU

1. Charizma modlitby v jazycích dnes

a/ Charismatická obnova církevní obce a modlitba v jazycích

Je skoro osudové, že se často dávají do úzké souvislosti "charismatická obnova" a "modlitba v jazycích". Říkalo se, že je potřebný "křest Duchem", jehož znamením je potom modlitba v jazycích. Toto mínění v posledních letech v německém prostředí ustupuje, protože v modlitebních a církevních skupinách a příslušných úvodních seminářích, které vznikly, zůstává modlitba v jazycích začleněna do celkové souvislosti bohoslužeb /srov. 1 Kor 14,26/, tedy do obrácení, zvěstování slova a svátostného dění. Tím není nikterak "relativizována", nýbrž spíše má ten význam, který jí přisoudil Pavel. Jestliže se o ní v následující stati mluví poměrně obšírně, pak také kvůli povzbuzení, abychom se k tomu způsobu modlitby trochu více odhodlali.

V seminářích uvádějících do charismatické obnovy obcí prochází pokřtěný dospělý vědomě a osobně cestou, po které byl veden ve svém mládí katechezí a svátostmi. Přitom si znovu ozřejmí stupně pokřesťanování, po nichž Boží Duch vedl lidi od počátku k plnému křesťanskému životu /srov. Sk 2,38/:

1. obrácení a osobní rozhodnutí pro víru
2. obnovené přijetí nabídky svátostné milosti od Boha
3. otevření se pro plnost Ducha svatého a pro jeho dary.

V těchto seminářích se připravují účastníci na krok, který se jmenuje "obnova Duchem": Předstupují v přítomnosti druhých před Boha, aby mu znovu odevzdali svůj život. Přítomní jsou vyzváni, aby prováděli tento úkon modlitbou a vkládáním rukou.

Každé jednání člověka významné pro spásu je vždycky zcela dílem Božím a současně zcela jeho vlastním dílem. V tomto smyslu označuje slovo "obnova Duchem" obnovující silou svatého Ducha nesené rozhodnutí pro Boha a obnovu lidského ducha /srov. Flp 2,12n; Ef 4,22n; 2,10/. Obnova Duchem je vždycky celkové dění, ve kterém může vždy jeden ze tří jmenovaných aspektů více nebo méně stát v popředí vědomí: obrácení, přijetí svátostné milosti a otevření se pro Ducha svatého. Když se tento krok v průběhu života podle osobního vedení Duchem svatým po nějaké době opakuje, vystupuje často do popředí některý jiný v něm obsažený aspekt.

Zda a v jaké míře je při obnově Duchem současně darována zkušenost Ducha, ve které je člověk ve svém srdci zřetelně dotčen a uchvácen Duchem svatým a tak se osobně setkává s Kristem, zůstává tajemstvím milostivého Božího vedení a člověk to nemůže ovlivnit. Tu a tam je darována tak intenzivní zkušenost, že nabývá charakter zážitku naplnění. Může nastat v souvislosti se všemi třemi výše uvedenými stupni křesťanského růstu.

Tento "zážitek naplnění", který má charakter zkušenosti průlomu, je označován v letničních církvích, v novoletničních a některých katolických kruzích jako "křest Duchem" a za jeho znamení se zpravidla považuje modlitba v jazycích. Toto spojení "křtu Duchem" a "modlitby v jazycích" se nedá biblicky zdůvodnit a je velmi jednostranné. Mimo to výraz "křest Duchem", jak se používá v letničních církvích /a to různým způsobem/, je interpretací, která se v této formě nedá z Nového zákona přesně prokázat; vyjadřuje současnou zkušenost, jak jí dnes letniční církve rozumí. /1/ "Charismatická obnova", jež započala koncem šedesátých let v Severní Americe v katolické církvi, přejala zpočátku ve značné míře teologii a praxi letničních církví. Mezitím se dal do pohybu velký objasnovací proces. Kardinál Suenens říká, že slovo "křest Duchem" by se nemělo vůbec používat pro nebezpečí jeho

špatného pochopení. /2/ V charizmatické obnově církve, jak se vyvinula v prostoru německého jazyka, se modlitba v jazycích vůbec nepovažuje za vstupní bránu, "kliku" k charizmatické zkušenosti, jak tomu je v některých kruzích "charizmatické obnovy". V úvodních seminářích se o tomto daru mluví jako o jednom mezi jinými. Mimoto ukazuje zkušenost, že by se o tomto duchovním daru mělo mluvit nejlépe při pokračovacím školení. Zpravidla jsou kroky osobního obrácení, vnitřního uzdravení, odevzdání života, tedy první kroky obnovy Duchem, předpokladem k přijetí darů Ducha a tím i modlitby v jazycích. Při odevzdání života odevzdáváme sami sebe výrazným rozhodnutím zpět Bohu: počátek a konec našeho bytí, negativní životní zkušenosti, přehnaná očekávání, všechny své schopnosti a také svou schopnost řeči. Tak dovolujeme Duchu svatému, aby se ujal našich jazykových schopností a jsme tak uachopnění vyjádřit nevýslovné tajemství Boha ve vzývání a chvále jazykovým projevem pro náš rozum nesrozumitelným. Bez výslovného předání života jsme ve své hloubce sotva schopni stát se před Bohem dítětem, modlit se "v Duchu" /1 Kor 14,15n/, tj. srdcem a z celé hloubky své bytosti.

Jako denně užívaný způsob modlitby je modlitba v jazycích většinou velmi klidné pronášení slov, jejichž smyslu člověk nerozumí /1 Kor 14,2.11/. Modlíci se neztrácí nad sebou kontrolu, nýbrž může svobodně začít a přestat, jako při každé jiné modlitbě. Může se modlit ve shromáždění nebo také "sám pro sebe" /1 Kor 14,28/, tedy "soukromě", může se modlit hlasitě nebo tiše, pomalu nebo rychle. Podle Pavlova návodu se mají při shromáždění tímto způsobem modlit jen dva nebo nejvýš tři, a to "jeden po druhém" /1 Kor 14,27/. Tentýž pokyn dává Pavel ostatně také "prorokům" /1 Kor 14,31/. Předpokládá tedy, že také pokud se týče modlitby v jazycích, je možný pořádek řízený lidským vědomím v síle Ducha svatého /1 Kor 14,40/. V korintské církvi docházelo nepochybně k výstřelkům, které působilo helenistické prostředí, takže modlíci se jazykem činili dojem, že se "zbláznili" /1 Kor 14,23/ nebo že jsou v "extazi" /srov. Sk 2,13/. Avšak nikde v Novém zákoně není naznačeno, že emocionální extaze je nutná a vždy s touto modlitbou spojena.

V modlitebních a farních skupinách v prostoru německého jazyka, které by rády přispěly k oživení obcí, v nichž by způsobily různé duchovní dary, takové výjevy nepozorujeme. Zpravidla však jsou zde slavené bohoslužby a praxe modlitby v jazycích, především zpěvu v jazycích, naprosto přijatelné obcím a mohou tak za určitých okolností, které zná jen Bůh, v budoucnosti přispět také k obnovení bohoslužeb v církevních obcích.

b/ Překlady působící nedorozumění

Slova mají svou sílu a překlady jsou již interpretace. V německém jednotném překladu z r. 1972 se řecký výraz překládá "verzückt reden" /mluvit ve vytržení, tak i český ekumenický překlad - p.př./. Rovněž v některých komentářích se nachází tento překlad. Tím se předem vytváří obava, že snad člověk musí být ve vytržení nebo v extazi, kdyby se chtěl modlit tímto způsobem. Mnoho výhrad proti všemu, co je "charizmatické", je zaviněno - jak pisatel ví z vlastní zkušenosti - takovými obavami a s tím spojenými mechanismy odporu. Proto je nutné zdůraznit: Modlitba jazykem není sténání nebo žvatlání, nýbrž modlitba v normálním rytmu a melodice lidské řeči. V ní vstupují jazykové schopnosti dané každému člověku od narození, které se u malého dítěte přetvářejí do mateřského jazyka, do vědomí opět bez tvaru. Posloucháme to jako vysílání rozhlasových zpráv v řeči posluchači zcela neznámé. Pouhé vyslovování nesrozumitelného sledu samohlásek a souhlásek však není ještě modlitba, ale psychologický jev. Teprve jako

výraz sebeodevzdání Bohu se stává formou uctívání nevýslovného Božího tajemství. Tento způsob modlitby je úplně v souhlasu s rozumem, protože obsahuje vědomé přiznání, že transcendentní Bůh nekonečně převyšuje lidské myšlení a mluvení.

Konečná redakce jednotného překladu uvádí odpovídající řecký výraz zpravidla opět jako "Zungenrede" /"mluvení jazykem"/. Tento překlad je však rovněž velmi nevhodný. /3/ Není tím míněno, že Duch svatý dává bezprostředně do pohybu jazyk s vyřazením lidského řečového centra a vědomí. To bylo velmi rozšířené přesvědčení v tzv. "klasickém letničním hnutí". Mluvílo se a mluví se částečně ještě dnes o "fyzické zkušenosti" Ducha svatého při tomto dění. Obecný přístup k modlitbě v jazycích se překladem "Zungenrede" velmi ztěžuje!

K pochopení této modlitby popsané Pavlem také nepomáhá, když se přiberou k srovnání extatické postupy ve Starém zákoně nebo v náboženských dějinách /srov. 1 Sam 10,5n; 19,20nn; 1 Král 18,29n; Iz 28,7nn/. /4/ Tento způsob modlitby může být vyložen jen ze samého Nového zákona: patří k nejhlubším zkušenostem, že při rozmlouvání s Bohem jeho nevýslovné tajemství vstupuje do slov. Proto, přísně vzato, je tato forma modlení nejen rozmluva s Bohem, nýbrž modlící se nechává vtáhnout do dynamiky božského tajemství samého, které skrze něho proudí, do oněch "Božích hlubin", které jen Bůh sám "zkoumá" /1 Kor 2,10/.

Tato forma modlitby odpovídá tajemství sebezjevení Božího na nás: Společnou naukou všech křesťanských církví je, že Bůh není jen nepoznatelný a nevysvětlitelný, nýbrž také nevyslovitelný /DS 250; 800; 804; 300l/. V jeho Slovu, které se stalo tělem, se nevýslovný Bůh vůči nám vyslovil; sdělil nám přitom nejen srozumitelné obsahy, nýbrž zároveň také sebe sama jako vždy ještě větší tajemství. Odpověď člověka na tento nepochopitelný dar se proto nevyčerpává v tom, že se modlí jen "rozumem", nýbrž také "v Duchu" /srov. 1 Kor 14,15n/, srdcem a z celé hloubky bytosti. Modlitba v jazycích je "vyslovování nevyslovitelného", jak to jednou řekl Karl Barth. /5/ Kdo se modlí v jazycích, nechce přenášet lidské představy na Boha a bere vážně učení bible a církve, že Boha nemůže obsáhnout žádné lidské slovo, ani množství lidských slov.

c/ "Výklad"

Když se někdo při bohoslužbách hlasitě modlí v jazycích, má se k tomu připojit "výklad", k němuž je modlícímu se samotnému nebo někomu jinému dán "dar výkladu" /1 Kor 12,10; 14,5.13.26n/. Není to "překlad", protože modlitebník ani vykladač nerozumí smyslu slov. Ten, kdo "vykládá", přijímá na základě duchovního vnuknutí duchovní obsah této řeči a může jej vyjádřit slovem. Zpravidla je modlitba v jazycích formou uctívání, ale může vyjádřit dík /1 Kor 14,16n/ nebo přímluvu /Řím 8,27; Ef 6,18/ nebo může mít charakter zvěstování /Sk 2,11; 10,46/. Jelikož modlitba jazykem otevírá dimenzi tajemství, z této dimenze však přichází také zvěstování a prorokování /srov. Ef 6,19n; 1 Kor 2,7/, následuje často za modlitbou jazykem také prorockví. Potom je třeba duchovního "zkoumání" tak, jako je tomu u každého jiného prorockví /srov. 1 Kor 14,29/.

d/ Zpěv v jazycích

Duch Boží vede modlitební shromáždění ke zvláštní hloubce uctívání, když z dynamiky duchovního procesu vystoupí "zpěv v jazycích". V bohoslužbě prvotní církve to byl běžný zjev: "Zpívejte společně žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu a chvalte ho z celého srdce !" /Ef 5,19/. "S vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy,

chválemi a zpěvem, jak vám dává Duch" /Kol 3,16/. Toto chválení ja-
zyky a písní bývá darováno, když se všichni nechají "naplnit Duchem"
/Ef 5,18/. Většina exegetů je toho názoru, že tím zde není míněna
současné jedinci zpívaná modlitba v jazycích. Jisté ale je, že "žal-
my" nejsou míněny jen starozákonní žalmy, nýbrž také "spontánně vznik-
lé křesťanské chvalozpěvy", /6/ které "jsou vruknuty Duchem a Duchem
zprostředkují". /7/ Náš text má spojitost s žalmem 33,2n: "Hospodinu
vzdejte chválu při cítě, zpívejte mu žalmy s harfou o deseti stru-
nách. Zpívejte mu novou píseň, hrejte dobře za hlaholu polnic".
Augustin dává tomuto žalmu výklad, který překvapivě popisuje to, co
se dnes děje při zpívané modlitbě v jazycích. Citujeme proto text
v plném znění:

"K novému člověku patří nové společenství, nová píseň. Nová píseň se nehodí ke starému člověku, naučí se jí jen noví lidé, kteří se stali milostí ze starých lidí novými lidmi a patří k novému společenství, co nebeské říše ... Hleď, Bůh sám dává něco jako způsob písne: nehledej žádne slova, jako kdybys mohl vysvětlit, z čeho má Bůh radost. Zpívej s jásotem! Neboť zpívat dobře pro Boha znamená zpívat s jásotem! A co je to zpívat s jásotem? Uvědomit si, že je nemožné vyslovit slova, co zpívá srdce! Když lidé zpívají při zních, přivinobraní nebo podobně a když potom začnou slova písne jásat radostí, potom jsou jakoby plní radostí a nemohou svůj jásot vyjádřit slovy. Pak se vzdají slabik a slov a přejdou do jásotu v tónech.

Tón jásotu vyjevuje, že srdce přetéká tím, co neumí vyslovit. Komu ale náleží tento jásot více než nevyslovitelnému Bohu? Někdy on je nevyslovitelný /ineffabilis/, protože ty ho nemůžeš slovy vyjádřit.

Jestliže ho však nemůžeš vyslovit a přece ho nesmíš zamlčet, co ti potom zbývá než jásat? Srdce se tedy raduje beze slov a nezměrnou radostí nepoutají slabiky: "Zpívejte mu krásně s jásotem!" /8/ - K tomuto textu se ještě několikrát vrátíme.

Necháme-li se naplnit Duchem svatým, jestliže obrátíme své "myšlení k nebesům" /to smíme a musíme, také a právě tehdy, když chceme spolupracovat odpovědně a s duchovním vhladem na změně pozemských věcí, když v srdci cítíme, že jsme v Boží milosti, potom je nemožné vyslovit slovy, co zpívá srdce! Pak se vzdáme slabik a slov a vyznáme, že Bůh je nevyslovitelný. Společné mlčení a meditace je stejně hluboké dění, protože v něm máme kontakt s vlastní hloubkou, uvědomujeme si, že svatý Boží Duch přebývá v našich srdcích, ale v tomto mlčení se zároveň dovídáme, že nesmíme Boha zamlčet, a potom stoupá z hloubek každého jásoť bez srozumitelných slov. /Tzv. "jubilus" v gregoriánském chorálu a vyznívání Aleluja v dlouhé řadě tónů, při nichž se zpívá jen samohláska "a", to jsou ještě dnes formy zpívané "modlitby v jazycích", jak ještě ukážeme./

Prožil jsem takový společný zpěv v jazycích prvně při bohoslužbě o svatočušním pondělí 1975 v Římě v chrámě sv. Petra. Bylo přítomno asi 30 000 lidí, mezi nimi 10 000 účastníků mezinárodního kongresu charismatické obnovy. Když po proměňování zazněla výzva "Tajemství víry", vznášel se náhle nad tím velkým prostorem velmi zdrženlivý zpěv v jazycích a vzhůru stoupal oblak uctívání. Po této bohoslužbě pak zazněl letniční jásot z "plného srdce", ale ani to nemělo nic společného s extází, s emocionálním výbuchem nebo podobně. Papež Pavel VI. proslovil tři připravené proslovy k účastníkům kongresu v angličtině, franštině a španělštině. Nato volně navázal italsky a řekl / podobně jako Petr při prvních letnicích/ dvaceti tisícům jiných, kterým tento způsob modlitby nebyl znám: Co zde prožíváte, to je pravá křesťanská radost! /Právě předtím uveřejnil encykliku na toto téma/.

Nikdo nemůže dokázat, že dnes mluvená nebo zpívaná modlitba v jazycích je totožná s tím, co se v Novém zákoně nazývá modlitbou v jazycích. Nikdo ale nemůže dokázat opak! V každém případě je zpěv v jazycích, jak bývá darován ve shromážděních dnešních modlitebních a církevních skupin, povzbuzující je to vzájemné "zprostředkování" Duha svatého /srov. Řím 1,11/, přivádí k chválení a uctívání Boha. Je to dále tak velice "přijatelné pro obec", že by naše farní bohoslužby po 10, 20 nebo 30 letech nebo kdy nám to Bůh daruje, mohly touto formou společného chválení vyzařovat novou hloubku, povzbuzení, krásu, útěchu a pobídku ke spolupráci na změně světa. Především, když jsou pohromadě lidé různých jazyků nebo vyznání, má tato forma společné modlitby a zpěvu sotva představitelnou sjednocující, k jednotě táhnoucí sílu, jelikož protiklady rozdělující různé církve se projevují právě v učení, v jazyku; ty protiklady však nejsou aktuálně ve vědomí při společném vyslovování nevyslovitelného.

2. Předstupně a náběhy v tradičních formách modlitby

Slovo, řeč, je projev, který něco znamená. Ve všeobecně obvyklé lidské komunikaci mají slova určitý význam, "smysl" a "obsah". Modlitba v jazycích je osvobození řeči z vázanosti na významy a obsahy a odhaluje mnohem hlubší vrstvy. Řeč přece není jenom nástroj racionálního poznání a ovládnutí světa, ale mnohem původněji je to schopnost člověka vyjádřit osobní vztah. Tak např. muž a žena svým Ano si nedávají něco, nýbrž dávají navzájem sebe samé. Tím slovem si nesdělují nějaký obsah, nýbrž zakládají osobní společenství.

Podobnou funkci mají opakované modlitby, např. "Ježíšova modlitba". V souzvuku s tepem srdce nebo s dechem se neustále opakuje: "Pane Ježíši Kriste, smiluj se nade mnou". "Tak se člověk ponořuje do Ježíšovy přítomnosti" /Gotteslob 6,1/, má s ním společenství. Jakmile tuto větu jednou vyslovím, uvědomím si rozumem, co "znamená". Neustálé, často hodiny trvající opakování je pro můj rozum "nesmyslné", protože pro můj rozum zůstává "bez užitku" /srov. 1 Kor 14,14/. Tím více však mohu vstoupit do takového vztahu k Ježíši, který uchvacuje mou celou osobnost, zakouším jeho přítomnost. Je rozdíl, jestliže se modlím tuto modlitbu jenom v mysli nebo také slovy. Řečí můj vztah ke Kristu vstupuje do smyslů a ztělesňuje se, podobně jako svolením ženy a muže se jejich vztah ztělesňuje a nastává spojení, svazek. Ježíšova modlitba, kterou se modlí především mniši ve východní církvi, je určitý "způsob modlitby v jazycích" /srov. 1 Kor 12,10/. Něco podobného nastává při modlitbě růžence: Opakováním je darován modlícímu se "stav modlitby" /Gotteslob 33,1/. Při opakování nesleduje rozum význam každého slova, nýbrž celá osobnost se obrací tímto způsobem řečí ke Kristu, jehož "tajemství" jsou meditována /ovšem stále ještě srozumitelnými slovy; srov. Gotteslob 33,3-6/. Dalším stupněm "modlitby v Duchu" jsou volání Aleluja. Většina křesťanů nezná význam odpovídajícího hebrejského slova /Chvalte Jahve!/, přesto však jím vyjadřují své velebení Boha a svoji radost z něho. V melodiích gregoriánského chorálu se zpívá poslední samohláska "a" v dlouhých slodech tónů. Tato samohláska nemá žádný "význam", žádný "smysl", nýbrž tady nastává "zpěv s jásotem" a člověk si uvědomuje, že "je nemožné vyslovit slovy, co srdce zpívá", abychom to řekli výše citovanými slovy Augustina. Zřikáme se slabik a slov a přecházíme k jásotu v tonech!

Jednou z velmi příznačných forem takového jásotu je "zbožné jodlování". "Jodlovat" je sloveso odvozené z jodlovacího volání "jo" a souvisí s "jubeln", "jásáním". Jodlování je výrazem radosti, "jásání",

který nemá žádný obsahový význam, je "beze smyslu", tím více však vyjadřuje radost jako takovou. Toto nejprve přirozené počínání, spojené s lidskou jazykovou schopností jako takovou, popisuje Augustin ve výše uvedeném textu: "Když lidé zpívají při sklizni ... jsou jakoby plní radosti a neumějí svůj jásot vyjádřit slovy. Proto se zřikají slabik a slov a přecházejí do jásotu v tonech." Jakmile však člověk otevře ústa a začne zpívat, je s tím nutně spojeno i vyslovování samohlásek a souhlásek. K vyjádření toho, "o čem srdce zpívá", jásotu /třeba nad krásou hor/, je lhostejné, které samohlásky a souhlásky to jsou. Mluvení tu nemá vyjadřovat funkci, významy a smysl, nýbrž pouze jásot vycházející z hloubky srdce. Nižší uvedený text zbožného jodlování nemá žádný smysl a proto ani nemůže být "přeložen". Kdo slyší tento výraz radosti, "rozumí" ihned, že tady vyjadřuje člověk radost a může toto "porozumění" potom také přeložit do srozumitelné řeči. /Podobným způsobem je též možno "vykládat" modlitbu v jazycích./

Zbožné jodlování:

Djo djo i ri, djo djo i ri, djo djo ri, ri di jo e djo i ri.

/V originále s notami, trojhlasně. Určitou obdobu zpěvu ve slabikách "bez smyslu" obsahují i některé naše národní písně. - Pozn. př./

Při "zbožném jodlování" se tento zpěv, pro rozum bezvýznamný, stává výrazem nadšené úcty, hlavně při proměňování při eucharistické slavnosti. Často jsem zažil, že po příslušné přednášce o modlitbě jazyky toto zbožné jodlování přešlo samo od sebe ve společné "zpívání v jazycích". Každý jednotlivce opouští jak předem utvořenou melodii, tak i předem utvořený sled samohlásek a souhlásek. Vznikají nové sledy tónů, a jednotlivci potom začínají zpívat každý vlastním jazykem, který proudí z niterného tajemství vlastní osobnosti do tajemství Boha. V 1 Kor 14,14 se praví: "Modlím-li se jazykem, modlím se můj duch." Tím se míní: Jeden Duch svatý se sdílí každému zvláštním způsobem /srov. 1 Kor 12,11/, takže "naš" Duch svatý je současně vždy také "můj" duch a vyslovuje se skrze Krista Otci mou jazykovou schopností podle svérázu mé osoby. Nejen my se modlíme v Duchu /Řím 8,15/, nýbrž Duch volá také v nás /srov. Gal 4,6/ modlitbou v jazycích pokaždé jinak.

Melodie a slova, které tryskají z každého jednotlivce jinak, spojují se v podivuhodnou, často úchvatnou harmonii, která se nedá napláňovat a zařídít. Je to docela konkrétní zkušenost církve jako "Kristova těla": každý úd má jinou, právě jenom jemu příslušející funkci, a přece se vše spojuje v harmonii, v souhru /srov. 1 Kor 12,12-27/. Tento společný zpěv v Duchu je zintenzívnění čistě lidského, "přirozeného" jásání a zároveň jeho očištění k ne-slovní, osobní komunikaci každého jednotlivce a všech s Bohem k budování obce.

Taková neverbální komunikace, která není vázána na obsahové významy, je na psychologické úrovni podobná dorozumívání mezi matkou a dítětem. Malé dítě nevydává ze sebe nějaké zvířecí zvuky, nýbrž začíná skutečně mluvit, ale tato řeč je cizí, nikdo jí "nerozumí" podle obsahu. Avšak matka "rozumí" svému dítěti v hlubokých předjazykových vrstvách osobního vztahu. Proto také často odpovídá předverbální mluvou /ejja atd./ a nestydí se být před svým dítětem jako dítě. Na druhé straně může matka žvatlání dítěte také "překládat" do své "materštiny". Ona skutečně glosí dítě mluvit v materštině. Proto mu také odpovídá ve své rozvinuté řeči. Dítěti ještě chybí slova, aby se mohlo vyjádřit, ale matka "rozumí" co chce dítě říci, ale ještě neumí a odpovídá svou rozvinutou řečí na ještě úplně nevědomé "předporozumění" dítěte. /9/

Kdo naslouchá modlitbě v jazycích někoho druhého, "rozumí" podobným způsobem, co modlíci se chce říci, ale zřejmě a trvale to nedovede říci. Dítě se nějak jednou naučí říci to, co ještě neřeklo. Kdo se modlí v jazycích, nebude se tomu moci naučit, protože obsah této řeči zůstává pro člověka navždy nevyslovitelný! To je rozdíl mezi "přirozenou" a milostí danou před-verbální mluvou.

Ostatně vyslovování nevyslovitelného je modlitební praxe v mnoha náboženstvích. Vzpomeňme jenom na slovo ÓM, které při meditaci znamená pro Inda to poslední a je patrně nejvíce používaným meditativním slovem na celém světě. Pro nás křesťany se může stát průvodcem k tajemné nepochopitelnosti Boha a zároveň nás naučit postoji pravé úctivosti před ním. /10/

3. Proč se ve 20. století znovu objevila modlitba v jazycích?

a/ Ztráta tajemství

Zemřelý luteránský biskup Wilhelm Stählin napsal pozoruhodnou knihu, která má velkou ekumenickou hodnotu a doporučuje se k četbě "farářům obou církví": "Mystérium. O Božím tajemství" /Kassel 1970/. V pokračující "ztrátě mystéria" nekoření podle něho jen praktická ztráta nauky o ospravedlnění /140/ a znehočnocení duchovního života" /92/, nýbrž také "pokračující úpadek bohoslužby" /110/. Tento úpadek je prý výrazem stupňující se nejasnosti o tom, co se vlastně při bohoslužbě děje, nebo co by se dít mělo. Bohoslužba se už všeobecně neuznává za vládnoucí střed církevního života. Naproti tomu Stählin zdůrazňuje, že bohoslužba je rozhodujícím a ústředním mystériem církve. Kázání se může stát pohoršením, "protože lidé jsou prostřednictvím mnoha slov vykazováni z prostoru tajemství, do kterého dychtí vstoupit" /124/ a také úpadek svátostí musí být zadržen rozpomenutím se na biblické výpovědi o tajemství. "Mystérium se stalo v naší církvi tak cizím, že by bylo skoro komické ptát se, v které chvíli je budoucí nositel úřadu vůbec postaven před otázku, zdali chce být správcem Božích tajemství. Není jisté možno považovat za zlou pomluvu, když řeknu, že tato naprosto rozhodující otázka se v provozu našich teologických fakult těžko někde vynoří" /173/. Jestliže vikáři odmítají ordinaci, potom je to v neposlední řadě také ze "strachu před mystériem" /185/. Církev, která sama již neklade důraz na to, aby byla strážkyní Božích tajemství, nemůže být právem od nikoho brána vážně /213/. To, co tu bylo řečeno, platí stejně nebo podobně také při pohledu na situaci v katolické církvi a signalizuje "úpadek" celé jedné epochy. Pokračující intelektualizace víry, která byla započata ve středověku oddělením rozumu /ratio/ a srdce /affectus/, a tím započaté "zrušení" i tajemství řeči, která se stále více stávala nástrojem ovládnutí světa, dospěla k epochálnímu konci, jak říkají skoro jednomyslně odborníci pro "duchovní dějiny". Jenom návrat k tajemnému původu světa, jen uctívání tajemství Boha samého, které nemůže být v celé věčnosti "vyzkoumáno", vyléčí lidstvo a uchrání je před dalšími katastrofami. /11/ V modlitbě jazykem je řeč opět vrácena do své původní funkce: Stává se opět vlastní výpovědí nejvnitřnějšího, nevyslovitelného tajemství vlastní osoby. Současně vstupuje nevyslovitelné Boží tajemství samo během řeči jako tajemství do jazyka, osvobozuje jej od sevření do rozumově vystižitelných obsahů a navozuje tak současně ochotu otevřít se pro novost, pro tajemství budoucnosti, kterou Bůh připravil pro své církve. Při modlitbě jazykem nepomýšlí jednotlivec, obec, církev na vytváření obrazu o Bohu, ale ani o budoucnosti, která na počátku nové epochy právě ve svých obrysech není ještě známa. Nikdo neví, jak bude církev "vypadat" ve 3. tisíciletí, ale Bůh nám chce darovat budoucnost, kterou nemůžeme my ani plánovat ani udělat.

b/ Modlitba jazykem jako počáteční zkušenost

Ve skutcích apoštolů se mluví o modlitbě jazykem na třech místech, a to vždycky na počátku situací, kdy Bůh daruje nový průlom v misijských dějinách mladé církve. Ve zprávě o letnicích /Sk 2,1-13/ je popsána stálá a trvalá počáteční zkušenost církve platná pro všechny časy. Táhne se celými Skutky apoštolů, ale v krizových situacích je Bohem darována a obnovována výraznější formou /srov. Sk 4,31/. Při rozhodujícím průlomu do pohanské misie je naplnění Duchem svatým opět spojeno s modlitbou v jazyku /Sk 10,44-48/. Tato událost je výrazně popsána jako pokračování počáteční zkušenosti: "Když jsem k nim mluvil, sestoupil na ně Duch svatý jako už na počátku na nás" /Sk 11,15/. Třetí zmínka o modlitbě v jazycích se nachází ve Sk 19,6. Tady jde o získání Janových učedníků, o počátek integrace židovských tradic s křesťanskými.

Událost mluvení jazyky při první křesťanské svatodušní slavnosti vyznačuje dějinný úsek nesmírného dosahu. Touto událostí nastupuje do dějin Nový zákon, nová a konečná epocha dějin Boha s lidmi. Diskontinuita s předešlými dějinami ve Starém zákoně je přitom větší než kontinuita /srov. Žid 7,22; 8,7.13/. Původní řecké slovo "epoché" znamená doslovně: zářez, mezník. Epocha je především dějinný mezník a signalizuje nový začátek /který byl již dlouho předtím oznámen/. Tento zřetelně pozorovaný začátek se projevuje v následující době, takže epocha se vyznačuje způsobem myšlení a chování, který setrvává a stále dále se rozvíjí. V tomto smyslu signalizuje bezobsažná modlitba jazykem dějinný úsek mezi Starým a Novým zákonem a dějinný počátek církve, která touto událostí vstupuje do dějin. Modlitba jazyky při první letniční slavnosti otevírá tedy budoucnost, kterou zná jenom Bůh. Je to ochota nechat se jím samým vést v rámci rozvíjení tohoto počátku, jak je to naznačeno ve viděních Petra /Sk 10,9-23/ a Pavla /Sk 16,9/. Nemohl by také dnešní světový nástup modlitby v jazycích, který přece nepovstal z lidského plánování, signalizovat nějaký nový epochální začátek v rámci pobiblické, konečné epochy?

V pastorální konstituci o církvi v dnešním světě se praví: "Dnes stojí lidstvo v nové epoše svých dějin" /čl. 4,2; 54/. Koncil neuvádí, kdy minulá epocha začala, ale mnozí jsou zajedno v tom, že nastal a nastává ve 20. století dějinný úsek největších rozměrů, který je možno srovnat s přechodem mučednické církve do epochálního útvaru státní církve za císaře Konstantína na počátku 4. století. Tak by bylo podle teologických dějin zřejmé, že Bůh chce přivést církve "jako na počátku" do nemluvnosti onoho nového dějinného začátku, aby nám nově daroval otevřenost pro ono tajemství budoucnosti, kterým je On sám. V Novém zákoně není nikde řečeno, že počáteční zkušenost modlitby v jazycích má zůstat omezena na první křesťanské generace. Naopak: V tak zvaném "nepravém" konci Markova evangelia /který vznikl asi 100 roků po první letniční události/, je uvedeno jako Ježíšovo slovo: "Ty, kdo uvěří, budou provázet tato znamení: Ve jménu mém budou demony vyhánět a mluvit novými jazyky". To je zaslíbení, které platí do konce dějin!

Nelze také namítat, že modlitba jazyky je zmíněna jen na nemnohých místech Nového zákona. Také večeře je kromě vsazených zpráv v evangeliích výslovně zmíněna jen ve Skutcích a v 1 Kor. Je jen málo poukazů na to, že Pavel sám slavil jednou eucharistii /Sk 20,11/. Naproti tomu však řekl výslovně, že mluví v jazycích více než všichni ostatní /1 Kor 14,18/ a že si přeje, aby všichni poznali tento způsob modlitby /v. 5/.

II. FILOZOFICKÉ ASPEKTY MODLITBY V JAZYCÍCH

1. O s o b a j e n e v y s l o v i t e l n á

Individuum est ineffabile: To je jedna ze zásad západní filozofie. Jednotlivá věc popř. lidská osoba je "nevyslovitelná", pokud jednotlivost popř. jáství nelze odvodit z nějakého nadřazeného celku, nýbrž je srozumitelná jen sama ze sebe. Pokusme se dokázat tuto zásadu na způsobu, jakým vyslovujeme slovo já. Tento důkaz není důležitý jen z hlediska hlubšího antropologického porozumění modlitbě v jazycích, nýbrž také z hlediska prorokování, které je často vyslovováno v 1. osobě. Při těchto úvahách předpokládáme, že modlitba jazykem má psychologicky a filozoficky analyzovatelnou, "přirozenou" složku danou člověku jako takovému. A. Bittlinger mluví v této souvislosti o určitém "duševním mluvení jazykem". /12/

Když někdo klepe na dveře a my se zeptáme "Kdo je to?", může se stát, že ten, kdo stojí přede dveřmi, odpoví: "Já". Když se pak zeptáme: "Co je to Já?" a ten druhý řekne své jméno, potom je tato zpráva filozoficky o mnoho nepřesnější. "Petr" nebo "Pavel" se může jmenovat mnoho lidí, ale "Já" může někdo říci jen sám ze sebe. Uplná odpověď zní: "Já jsem to". Ten, kdo takto mluví, oznamuje sám sebe osobním zájmenem "Já" jako zcela určitou, jedinečnou osobu ve své celosti, ve své tělesnosti a duchovnosti. Uplná odpověď by zněla: "Jsem to já a nikdo jiný". Tímto způsobem nesdíluje tato osoba druhé osobě nějaký obsah, který by mohl být racionálně rozebrán nebo uspořádán do větší souvislosti, nýbrž v této existenční výpovědi je dotyčná osoba přítomna svojí jedinečností a nezaměnitelností. Tato výpověď o sobě se vymyká jakémukoli dalšímu zařazování. Osoby totiž, jakožto osoby, nemají nic společného. Mají sice společnou lidskou přirozenost, tj. každá jednotlivá osoba je "člověk", mají také společné to, že mohou vůbec říci "Já", ale způsob vyňknutí tohoto "Já" /dle scholastické terminologie: *modus existendi*/ nemají v žádném případě společný, je "nesdílitelný". Každá jednotlivá osoba říká tedy "Já" určitým způsobem, který je naprosto odlišný od způsobu, kterým to řeknou všechny ostatní osoby. Ve smyslu klasické a také novější filozofie není možno udat osobní rozdíl, tedy to, co odlišuje jednu osobu od druhé. /13/ Každý člověk je dokonce až po tělesné buňky jiný než kterýkoli druhý člověk /jinak by nebylo možno poznat jednotlivce podle jeho otisku prstů/. Tato odlišnost nemůže být popsána porovnáním s druhými nebo dokonce zařazením do větší souvislosti, nýbrž je úplně jedinečná a v tomto smyslu také nevyslovitelná: ukazuje, že každá osoba jako osoba je "tajemstvím".

Vyslovením Já přichází tedy toto nevyslovitelné tajemství každé osoby k uplatnění. Modlitba jazykem jest jen malým krokem dále. Ten, kdo se modlí, neříká "Já" a vyslovuje se v 1. osobě po svém vlastním, jedinečném způsobu zbožným uctíváním Boha. V tomto smyslu se také praví v 1 Kor 14,11: "Jestliže však neznám význam těch slov, budu pro mluvícího cizincem a on zase bude cizincem pro mne". Tato cizost vane na každého, kdo prvně slyší někoho modlit se tímto způsobem. Má dojem, a tento dojem neklame, že s modlitebníkem, pokud se modlí jako tento jedinečný člověk, nemá nic společného! Právě pro tuto cizost nemá modlitba jazykem jednotlivců při bohoslužbě mít převahu. Jestliže se však všichni společně tímto způsobem modlí nebo zpívají, zmizí cizost, protože všichni uplatňují vlastní nevyslovitelnost před Bohem.

Uvažujeme-li o psychologických a ontologických složkách modlitby jazykem, narážíme tím na tajemství příslušné osoby. Toto tajemství je teologicky odůvodněno tím, že Bůh každého jednotlivého člověka

chtěl, miloval a stvořil v jeho jedinečnosti. V tomto smyslu se projevuje v modlitbě jazykem současně také božský Duch stvořitel, jakožto Boží stvořitelská síla a dynamika, jejímž prostřednictvím Bůh udržuje bytí každé jednotlivé osoby, všeho existujícího. Tento Duch stvořitel však není nikdo jiný než Duch Ježíšův, který se milostivě zpřítomňuje během modlitby jazykem. Proto jsou ontologické a teologické aspekty modlitby v jazycích neoddělitelné, nesmějí však být spolu navzájem smíseny! "Čistý" rozbor řeči nemůže proto nikdy vystihnout průběh modlitby jazykem jako takové. Také psychologické a ontologické aspekty této jazykové události mohou být přiměřeně objasněny jen uvnitř obsáhlého teologicko-duchovního horizontu!

Když tedy při modlitbě jazykem mluví každý svou vlastní, nezaměnitelnou a jedinečnou řečí, je relativně lhostejný jev tzv. xenoglossie. Tím se míní mluva nenaučeným jazykem, kterým se někde na světě mluví nebo mluvilo. Dosud nebylo ani nahrávkou dokázáno, že někdo, kdo se modlí jazykem, mluví nenaučeným cizím jazykem. /14/

Z toho, co bylo řečeno, lze též porozumět, proč má modlitba jazykem integrující a léčivou moc: Vlastní hloubka osobnosti, ve které duch a tělo jsou neoddělitelně spolu, duševní základ, vzdává se v jazykovém ději, ve kterém všechny síly člověka jsou zintenzivněny. Proto také je tento děj zároveň procesem splynutí, znovunabytí původní jednoty a celosti!

Odtud také padá světlo na výkon prorockého daru ve formě Já. Je to zcela podobná jazyková událost, jen v obráceném smyslu: Zatímco někdo, kdo se modlí vlastním jazykem v 1. osobě, mluví k Bohu, resp. v Bohu, prorok oznamuje Boží tajemství od Boha lidem. Přitom Bůh jako mluvící v 1. osobě v lidském osobním zájmenu "já" zpřítomňuje sebe, to znamená svou přítomnost, v přítomnosti člověka u sebe samého.

2. M o d l i t b a j a z y k e m j a k o z k u š e n o s t "m y"

Profesor Morton Kelsey, žák C. G. Junga, píše ve své knize o modlitbě jazykem: "Většina Jungových žáků trvá na tom, že modlitba jazykem je skutečný vpád obsahů z nejhlubších vrstev kolektivního nevědomí do vědomí." /15/ To se projevuje zvláště ve společném zpěvu v jazycích, který je jedinečným prožitkem "my". Pokusme se přivést ke slovu také tento jev v prvním stupni reflexe. Co se stane, když účastníci bohoslužeb říkají společně "my" /Chválíme tě, velebíme tě, klaníme se ti .../? Zakoušejí tedy společenství svatého Ducha /2 Kor 13,13/ a uvnitř tohoto horizontu také společenství s jinými. K tomuto společenství je člověk uzpůsoben, ba z něho vychází, ono je původem a horizontem jeho individuální existence. Každý individuální člověk vyšel z duálního společenství /"my"/ rodičů: Nejsem jenom dítětem svého otce ani jen své matky. Proto říkají rodiče: Toto je "naše" dítě. Osobní zájmeno "my" vyjadřuje tedy konkrétní původ našeho bytí. "My" našich rodičů je časově dřívější než "já". Ale také v poměru dvou lidí mezi sebou je toto "my" dřívější. Augustin ukázal v zevrubných analýzách: Jsem rád, když mohu milovat a být milován, dávat a přijímat společenství, a v ostatních působí též prvotní tendence. Dříve než lidé skutečně mezi sebou zakoušeli společenství, byla již tato láska, toto společenství vždy podle možnosti mezi nimi: Když více lidí současně vždy pro sebe rádo dává a přijímá společenství, chtějí milovat a být milováni, potom se v nich již naplňuje podle možnosti ono "my", potom je již mezi nimi podle možnosti přítomno právě ono "my", které je potom vyjádřeno skutečným "my". Toto předchází a vždy milované "my" je ukryto v hlubinách podvědomí, je kolektivně podvědomé a vstupuje do vědomí, když lidé aktuálně mezi sebou zakoušejí společenství.

Ve společném zpěvu v jazycích se tedy tato předcházející spjatost s jinými samým Duchem Božím zintenzivňuje a pročišťuje v "my" náboženské obce popř. církve, které převyšuje každé lidské společenství. Ve srovnání s běžným "my" v liturgických modlitbách je zpěv v jazycích netušeným zintenzivněním této duchovní pospolitosti: každý jednotlivec se modlí "pro sebe" z hloubek svého nevyslovitelného "já", a jelikož to činí všichni současně, ukazuje se právě v této na pohled vystupující rozdílnosti tím větší jednota. Duch svatý nejen připouští rozdílnost, nýbrž ji působí /srov. 1 Kor 12,11/, aby právě ve vyslovené rozdílnosti každé vlastní modlitby jazykem vystoupil on jako jediný.

Společný zpěv v jazycích je jednou z velmi intenzivních forem společenské zkušenosti s Bohem a stává se tak prvotním modelem také pro společenské vztahy. Mohlo by být přesněji ukázáno, že právě pravý zpěv v jazycích není sublimovaný sobecký požitek nebo ústup ze společnosti, nýbrž má v sobě společenskokritickou relevanci.

III. TEOLOGICKÉ ASPEKTY MODLITBY JAZYKEM

1. Bůh je nevýslovné tajemství

V návaznosti na to, co bylo řečeno výše, nutno rozlišovat mezi tajemstvími stvoření, která ztrácejí povahu tajemství, jakmile jsou "vyzkoumána" /tajemství měsíce, hmoty, atomu atd./, a božským tajemstvím, které se stává tím tajemnějším a člověka tím více vrhá zpět do rozdílnosti, čím více se on k němu přibližuje. V tom právě je bláženost Božího tajemství, že je tím hlubší a více oblažující pro člověka, čím více se člověk nechává strhnout do jeho hloubek. Ve smyslu 1 Kor 14,2 je nejen modlitba jazykem "lalein mystéria", nýbrž i prorocká řeč, jak je zřetelné z 1 Kor 12,7: "Spíše vám zvěstujeme tajemství skryté moudrosti Boží." Ve zvěstování se tajemství, zůstávající jako skryté, ozřejmuje: Tajemství kříže se nestane srozumitelnějším slovem o kříži, ale odkrývá se právě ve své nesrozumitelnosti.

Proto dar jazyka a dar prorockví patří těsně k sobě: Kdo zvěstuje, je podle Ef 6,19 vyslancem tajemství evangelia. Podle řeckého prvotního textu je vysílající instance "tajemství". Proto zvěstování není nikdy jenom informací, nýbrž konfrontuje jak kazatele, tak i posluchače se samotným nevýslovným Božím tajemstvím. Úpadek bohoslužby, kázání a svátostí má důvod, jak již bylo řečeno - ve ztrátě tajemství. Modlitba jazykem je však významnou pomocí, aby byl vytvořen prostor pro Boží tajemství: Dříve než se může ve shromáždění vyslovit pět slov, kterými jsou ostatní vedeni k Bohu /1 Kor 14,19/, je velmi prospěšné prodlévat desetitisíci slovy v modlitbě jazykem, aby se potom právě mluvilo z dimenze tajemství! Pastорálně má prorocké slovo přednost před modlitbou jazykem, ale teologicky má modlitba jazykem přednost před darem prorockví, protože zvěstování nemá přece sestávat ze slov, "jak je vyučuje lidská moudrost, nýbrž jak je vyučuje Duch" /1 Kor 2,13/.

Církevní učitelský úřad vždycky považoval za svůj úkol obhajovat tuto nevyslovitelnost božského tajemství. Jmenujme jeden z mnoha příkladů: Opat Joachim z Fiore /† 1202/ si představoval jednotu tří božských osob po způsobu lidského společenství /unitas collectiva/, tj. podobně jako mnoho lidí tvoří jeden národ a mnoho věřících tvoří jednu církev /DS 803/. Jednota tří božských osob je v tomto smyslu dodatečná k jejich rozdílnosti. Naproti tomu zdůrazňuje potom 4. lateránský koncil z r. 1215: "Věříme a vyznáváme, že skutečně existuje nejvyšší, nepochopitelná /incomprehensibilis/ a nevyslovitelná

/ineffabilis/ bytost, která je skutečně Otec, Syn a Duch svatý" /DS 804; srov. 250, 800, 3001/. Božské tajemství rozráží naši řeč, přesahuje všechny představy a významy, které jsme odvodili z naší lidské zkušenosti. Proto formuluje tentýž koncil slavnou větu: "O Stvořiteli a stvoření nemůže být vyslovena žádná podobnost, aniž by v sobě nezahrnovala větší nepodobnost mezi oběma" /DS 806/. Nebo jinak řečeno: Nepodobnost mezi našimi představami a Božím tajemstvím je stále ještě větší než podobnost, a tato nepodobnost je zahrnuta v podobnosti samé!

Jestliže např. nazýváme Boha "Otcem" - smíme a máme tak činit, protože Ježíš sám nás to učil - pak nevyhnutelně přenášíme představy získané z naší zkušenosti o otcovství na Boha a ohraničujeme touto analogií nevyslovitelné Boží tajemství. Proto nelze dost zdůraznit:

Nepodobnost mezi "otcovstvím" Božím a otcovstvím lidským je stále větší než sebe větší podobnost. Když se toto nemá na zřeteli, objeví se Bůh v občanském světě jako přísný otec, který dává příkazy a stanoví hranice, a nejdůležitějším pro děti pak zůstane: "Boží oko všechno vidí!" Je možné doložit, že se tato představa o Bohu stala vnitřním teologickým důvodem moderního ateismu. /16/

Kromě toho jsou představy o otcovství velmi silně sociokulturně určeny. Vítězství mužského ducha v naší západní kultuře nedovolilo označit Boha v analogickém smyslu také jako "matku". Tomáš Akvinský dokonce říká, že v plození božského Slova není "nic mateřského", nýbrž jen něco otcovského". /17/

Podle Nového zákona má Bůh veskrze také "mateřské" rysy. Jedno z hebrejských slov, které překládáme slovem "milost", je rachamim /odvozeno z kořene rechem = mateřský klín, mateřsky cítit/. V tomto smyslu je také řečeno, přirozeně opět analogickým způsobem řeči: "Cožpak může žena zapomenout na své pacholátko, neslitovat se nad synem vlastního života? I kdyby některé zapomněly, já na tebe nezapomenu" /Iz 49,15/.

"Jako když někoho utěšuje matka, tak vás budu těšit" /Iz 66,13/. Také v Novém zákoně se objevuje tato mateřskost Boha, když je řeč o Božím "slitování" /Řím 9,15/. Bylo by ale nyní také zase jednostranné nazývat Boha "Velkou matkou" ve smyslu matriarchálních kultur. Ani nekonečné množství jiných analogií by nemohlo vypovědět tajemství Boha jakožto tajemství.

Na tomto místě se ukazuje skoro nenahraditelný význam modlitby v jazycích: V ní skutečně vstupuje do vědomí, že nepodobnost mezi Stvořitelem a stvořením je stále ještě větší než podobnost! Kdo se modlí jazykem, nepřenáší vůbec představy a významy analogicky na Boha a přenechává se dynamice jazykové události, ve které s ním Duch Boží disponuje a tajemství Boží vstupuje ve své tajemnosti do jazyka. Člověk potom nemluví jen k Bohu nebo o Bohu, nýbrž tento jev je takřka mluvení "v" Bohu, to znamená, v dimenzi Božského tajemství samotného.

2. Ježíš Kristus jako dar jazyka pro nás od Boha

Bůh nám ve svém zjeveném slově nesdělil jen srozumitelné obsahy, nýbrž sebe sama nejvlastněji a božské Slovo /logos/ vyslovil pro nás tím, že se "Syn" stal člověkem. Člověk Ježíš Kristus je "řečí", ve které se Bůh zjevil. "Řečí" tu nejsou míněna jen slova, která člověk Ježíš řekl, nýbrž on sám jako tato osoba, a také ve svém kříži je

způsobem, kterým k nám Bůh mluví. On nám tohoto svého Syna poslal a "dal" (Řím 8,32; Jan 3,16). Syn je jako "slovo" a "řeč" Boha tedy zároveň jeho dar nám: On je Boží dar jazyka v osobě! Bůh se tímto darem jazyka do světa vyslovil, aniž se tím vzdal svého božství, to znamená, že se vyslovil v tomto Slově jako nepochopitelné a nevyslovitelné tajemství a ponížil se do naší lidské řeči. Proto Bůh zůstal také pro člověka Ježíše z Nazareta v jeho lidském vědomí tajemstvím /srov. Mk 13,32/, "nerozřešil" Boží tajemství a jeho lidská řeč nepojala Boží tajemství. Ve svém slově, které se stalo tělem, se Bůh sám vyslovil jako Nevyslovitelný! Proto stojí na konci Janova evangelia: "Je ještě mnoho jiného, co Ježíš učinil; kdyby se mělo všechno dopodrobna vypsát, myslím, že by celý svět neměl dost místa pro knihy o tom napsané" /21,25/. Co Bůh v Ježíši Kristu řekl a učinil, je "nepochopitelné", je nekonečně více, než se může vejít do slov a knih. Jak bychom tedy mohli lépe odpovědět na tento nepochopitelný Boží dar jazyka než tím, že i my mu vrátíme naše jazykové schopnosti a dovolíme mu, aby se sám v modlitbě jazykem oslavil?

Jestliže modlitba v jazycích je odpovědí na vtělení božského Slova a na tento nepochopitelný dar jazyka, pak se nečá tento způsob modlitby vysvětlit nábožensko dějinnými paralelami. Je to původní křesťanský jev a může být dostatečně popsán jen Bohem samým. To je důležité také pro exegetické zkoumání bible.

IV. ZPRÁVA O LETNICÍCH VE SVĚTLE DNEŠNÍCH ZKUŠENOSTÍ S MODLITBOU V JAZYCÍCH

Dnešní hermeneutická diskuse ukázala, že není možné vžít se úplně a zcela do způsobu myšlení a řeči biblického spisovatele, protože nikdo nemůže vystoupit z vlastního, dějinně poznamenaného horizontu myšlení. Výklad Písma je proto vždy "setkáním horizontů": Každý s sebou nutně přináší vlastní horizont myšlení, když se pokouší myslet z horizontu myšlení někoho jiného. /18/ Dogmaticky je takové setkání možné, protože jeden a týž Duch svatý, který byl přítomen v biblických spisovatelích a "inspiroval" je, je přítomen i v nás. Písmo proto může a musí být čteno v tomtéž duchu, ve kterém bylo napsáno. /19/ Zkušenost Ducha, daná v té které době různým jednotlivcům, je proto zároveň také hermeneutický klíč pro porozumění biblickým textům. Historicko-kritická metoda exegese se musí vždy zakládat na mocné duchovní zkušenosti a může za určitých okolností také z této zkušenosti obdržet nové aspekty nebo korektury. To platí především vzhledem k tomu, že biblický vědec právě pomocí historicko-kritické metody může "o událostech při první křesťanské letniční slavnosti vybadat málo, ano s absolutní jistotou vůbec nic". /20/ Lukáš popisuje ve Sk 2,1-4 děj, který sám neprožil, nýbrž znal jen z podání. To však bylo už výkladem události, která se podle všeho přihodila v Jeruzalemě při první letniční slavnosti. Verše 5-13 jsou Lukášovým výkladem tohoto podání. My nepotřebujeme zkoumat tyto problémy v jednotlivostech, nýbrž můžeme se v následujících otázkách tázat, zda se ty mnohé rozpory v exegetické literatuře "nerozplynou", když se budeme snažit porozumět letniční události podle dnešních zkušeností s modlitbou jazykem. Výklad našeho textu veďl doposud ke třem různým výkladům: Lukáš myslí buď na "jazykový zázrak" nebo na "zázrak slyšení", nebo na jev modlitby v jazycích. Klíčovou otázkou přitom je proces porozumění, ke kterému při "slyšení" /v. 6,8,11/ jazyka dochází. Pokusme se nejdříve popsat tento proces podle dnešních zkušeností.

Když někdo, kterému ještě modlitba jazykem není známa, při nějaké modlitební bohoslužbě slyší "zpěv v jazycích" naplněný projevy úcty a chvály, stává se jen docela zřídka, že si pomyslí nebo řekne: "Vy jste se zbláznili!" /1 Kor 14,23/ nebo "Jsou plní sladkého vína" /Sk 2,13/. Stane se to nanejvýš tehdy, když se vytvořily přehnané výrazové formy vycházející z lidských pudových zážitků, které již nejsou vhodné pro náboženskou obec. Většina "pozorovatelů" pocituje sice tento způsob zpěvu jako "cizorodý", ale vůbec ne jako "nepříjemný". Naopak: "Vidí a slyší" /srov. Sk 2,33/, že se tu lidé s modlitbami chvály a úcty obracejí k Bohu. Nějak chápou: Tito lidé jsou s nějakou velikou /nejprve dráždící/ jistotou přesvědčení o tom, že Bůh je osobní a živý Bůh, že Ježíš žije a že mluví k Bohu s nějakou, většinou nezvyklou přímostí k Bohu.

Na tomto místě musím osobně vyznat, že jsem se po svém prvním setkání s jevem modlitby jazykem také nejdříve vysmíval. Ještě po svém prvním obnovení Duchem jsem se asi dva roky celou bytostí proti tomuto daru Ducha vzpíral a myslel jsem si: Snad má Bůh pro tebe jiné duchovní dary, ale tenhle není v žádném případě nic pro tebe! /K tomu přispělo ovšem také přílišné zdůrazňování a také přehnané, nezdravé uplatňování tohoto daru Ducha v některých "charismatických" kruzích, se kterými jsem se setkal./ Když jsem se potom po určité době racionálního zaměstnávání se tímto duchovním darem stal otevřenější, "slyšel" jsem stále více z tohoto způsobu modlitby, že mi Bůh chce skrze něj něco říci. Mohl bych tento proces porozumění shrnout asi do následujících slov: "Víš toho o mně velice mnoho. Žiješ v pouzdře z pojmů a pouček. Tvůj smysl pro tajemství je zasypán. Vzdej se mi bez ochrany a měj odvahu být jako dítě." Tak dostala pro mne tato modlitba charakter "poselství" od Boha, "prorocství". To tedy znamená: "Přeložil" a "vyložil" jsem to, co jsem tu viděl a slyšel, do své "mateřské řeči", do mé osobní situace a teologie. Pokuším se vyložit biblickou zprávu o letnicích podle této zkušenosti.

Co tedy znamená především výraz Sk 2,4: "mluvit cizími jazyky" /lalein heterais glossais/? Tím může být míněno podle řeckého významu slov dvojí. 1. Cizí, "úplně jiné" mluvení, tedy modlitba jazykem, jak je popsána v 1 Kor. Tento slovní význam se nachází také ve zprávě o proměnění Páně /Lk 9,29/ a ve zprávě o povelikonočním zjevení Ježíše /Mk 16,12/. 2. Mluvení v cizích jazycích. Tento výklad se však sotva nechá sladit s 6. veršem: Každý je slyšel mluvit ve své řeči. Kdyby tu rovněž byl míněn "cizí jazyk", potom by bylo požadováno množství cizích jazyků mluvených současně a jeden přes druhý. To by se pak ale nedalo vůbec "poslouchat" a rozumět, nebo by se muselo předpokládat, že každý současně slyší právě vždy jen svoji "mateřštinu".

Důležitý je proto výklad výrazu fóné ve v. 6. Jednotný překlad tedy má "Getose" /český ekumenický: "zvuk" - p.př./. Tím se však sotva vystihne smysl. G. Stählin podává následující výklad: "Onen hlas", který přiláká množství, je mluvení vnutřené Duchem z v. 4, o kterém Lukáš chce zřejmě říci: Z dálky to znělo jako jeden hlas, který se však při přiblížení rozvinul do mnoha jednotlivých hlasů a zároveň jazyků /v. 6.8.11/. /21/ To je velice přesný popis společného modlení nebo zpěvu v jazycích! Zdaleka se poslouchá jako jediný hlasový nebo zvukový útvar, který sice sám o sobě je mnohořadý, ale přece zanechává jednotný dojem: Člověk neslyší jednotlivé hlasy jako při nějakém "sboru". Při přiblížení se však podíváme, protože se pozná, že každý se modlí "jiným" jazykem, totiž svým, vždy jen jemu vlastním modlitebním jazykem, jak bylo výše vysvětleno. Právě proto jsou posluchači vyvedeni z míry, jsou bezradní, a ti, kteří

se hned nevysmívají, se ptají: "Co to má znamenat?" /v. 12/. Otázka po významu ozřejmuje, že někteří byli otevřeni pro "význam" tohoto dění působeného Duchem svatým. V této otevřenosti opět někteří poznávají, že Bůh jim chce tímto děním něco "řici", takže tento chvalozpěv pro ně dostává charakter zvěstování: Přítomní "rozuměli" v neverbální komunikaci s modlícími se, že oni zvěstují "veliké Boží skutky" /v. 11/. Letniční děj je pro modlíci se "důkazem", že ukřižovaný Ježíš z Nazareta je "Mesiáš a Pán" /Sk 2,36/ /22/ a právě tuto jistotu vyjadřují v modlitbě jazykem. Přítomní "rozumí" v určitém, ještě nerozvinutém "předporozumění", že modlitebníci se přiznávají k Ježíši jako ke Zmrtvýchvstalému. Jelikož "porozumění" není nikdy bez "řeči", slyší přítomní toto "poselství" ve své vlastní "mateřštině"! "Překládají" tedy své vnímání každý do svého současného horizontu porozumění, takže "slyšení" tu dostává charakter "výkladu" /srovnej k tomu znovu výše popsany děj ne-verbální komunikace mezi matkou a dítětem/.

Tento výklad souhlasí také se Sk 10,46e: "Slyšeli totiž, jak mluví jazyky a chválí Boha." Tady s určitostí není míněno nějaké mluvení cizími jazyky, nýbrž "modlitba v jazycích". Jestliže toto je "stejný dar" /Sk 11,17/, který učedníci obdrželi "na počátku" /v. 15/, potom je také ve zprávě o letnicích míněna modlitba v jazycích. Paralelní formulace Sk 19,6: "Mluvili jazyky a prorokovali" nemluví proti tomu, protože modlitba jazykem může - jak již bylo vícekrát řečeno - pro posluchače mít charakter nějakého naslouchání sdělovacímu Bohu, tedy nějakého proroctví.

Netvrdíme, že Lukáš, když sepisoval svoji zprávu, si sám aktuálně tento děj tak představoval. On sám byl odkázán na zprávy a jejich výklad a měl také ještě vlastní záměr popsat univerzální význam letniční události pro všechny jazyky a národy jemu vlastním názorným způsobem. Předložený výklad je pokus rekonstruovat z Lukášovy zprávy tradiční dějinné jádro těch podání, která měl Lukáš k dispozici. Ostatně náš výklad je v plném souladu s výkladem Alfreda Wikenhausera: "Jestliže je naše vysvětlení letničního zázraku správné, potom jsou řeči učedníků v Jeruzalémě v základě totéž jako mluvení jazyky v Korintu /glossolalie/, jak je líčí Pavel v 1 Kor 14 - s tím rozdílem, že Duch svatý o letnicích byl sám tlumočnickem, když posluchače, kteří byli ochotni přijmout víru, uvedl do takového stavu, že byli schopni rozumět učedníkům ve své mateřské řeči." /23/

V. POZNÁMKY K PRAXI MODLITBY V JAZYCÍCH

Nejdůležitějším předpokladem je skutečnost, že Bůh "ustanovil" ve své církvi nejen apoštoly, proroky, učitele atd., nýbrž také "různé způsoby modlitby jazykem" /1 Kor 12,28/. Pavel si přeje, aby všichni /korintští/ se modlili v jazycích /1 Kor 14,5/, i když ne všichni tyto modlitby při veřejných bohoslužbách uplatňují /1 Kor 12,30/. Zpravidla to jsou první kroky osobního odevzdání života Bohu, "vnitřní spásy", předstupně pro ochotu přijmout duchovní dary od Boha, mezi nimi také dar jazyků. Při modlitbě jazykem se ukazuje zvláště výrazně základní struktura charizmatu vůbec. Čím více se člověk sám vlastní námahou snaží o získání darů Ducha, tím méně může Boží Duch působit! Čím naivněji se někdo svěřuje dynamice Ducha svatého, čím méně dbá na sebe, tím nekomplikovanější a jednodušší, tím osvobodivější je počáteční zkušenost modlitby jazykem. Křesťan potom bere vážně Ježíšův požadavek: "Neobráte-li se a nebudete-li jako děti, nevejdete do nebeského království" /Mt 18,37. Modlitba jazykem je jednou z forem návratu do dětství před Bohem, k "druhé naivitě", je to zřeknutí se toho, být před Bohem dospělým a vědět o něm co možná nejvíce.

Mnozí z těch, kteří se prvně pustili do tohoto způsobu modlitby, připadají si sami "komicky" nebo "cize". Pavel říká v 1 Kor 14,11, že já jsem pro mluvícího cizinec, tak jako mluvící pro mne. Ale i já sám se stávám sobě "cizincem": Nechávám se Božím Duchem vytrhnout z navykých forem modlitby a způsobů myšlení, ano, nechávám se vytrhnout ze své mateřské řeči - do nezvyklého, mimořádného způsobu řeči. Tak se může stát, že mnozí jsou napoprvé více nebo méně "rozčilení". Mnozí si myslí, že si sami něco namlouávají, především když se tomuto daru přenechávají bez přítomnosti druhých, tj. bez "zkoušky" pravosti. Na počátku mnohdy stoupá z hlubin bytosti jen několik málo samohlásek a souhlásek, dlouhých snad jen jako dech, snad jen jediné bezmocné slovo. Tak je tato počáteční zkušenost pokořující, i když zcela v souhlase s rozumem. U mnohých začíná od počátku téci řeč jim přiměřená jako pramen, který byl zasypán a nyní vyvěrá ze srdce. Důležitým kritériem pravosti je v každém případě, zda tento způsob modlitby přivádí jednotlivce blíže k Bohu, zda ho "vzdělává" /1 Kor 14,4/.

Po čase tato počáteční zkušenost vybledne a modlitba v jazyku se stane denně vykonávaným způsobem modlitby, která klidně proudí, především v obtížných situacích, když s celým stvořením "vzdycháme" /Řím 8,22/, když v nás jsou vzdechy, "které nelze slovy vyjádřit" /v. 26/. Také před důležitými rozhodnutími, před službou zvěstování nebo také při docela všedních výkonech je tento způsob modlitby velikou pomocí.

Někdy se setkáváme s pojetím, že tato modlitba je radikálně "nadpřirozená", musí nás "přepadnout". Avšak nahoře jsme ukázali, že má i hluboké antropologické a psychologické aspekty. Proto může být pomocí, když se jiní, kterým byl tento dar již udělen, poprvé modlí tímto způsobem společně se "začátečníkem". To není žádné "zacyklování" do modlitby jazykem, nýbrž je to pomoc na psychologické úrovni uvnitř celkového duchovního procesu. Přitom je důležité v hlubokém vydání se Bohu skutečně "otevřít ústa" a vydat se dynamice Ducha svatého, vycházející z vlastní hloubky. Pozorujeme-li u některých na počátku určité napodobení způsobu modlitby druhých, není to jednoduše znamení "nepravosti": Časem se modlitba jednotlivce rozvine a vyzraje do takového výrazu, který odpovídá vlastní osobě.

Modlitba jazykem není nejdůležitější ze všech duchovních darů /ve výčtu 1 Kor 12,28 je uvedena kvůli určitým výstřelkům v korintské církvi na konci/; je však jako úvod k dimenzi tajemství velkou pomocí na cestě k obnovení církve. Proto uveďme nakonec slovo Pavlovo: "A tak, bratři moji, horlivě se snažte prorokovat a nebraňte mluvit jazyky. Všechno ať se děje slušně a spořádaně" /1 Kor 14,39n/. Z vlastní zkušenosti dodávám: Kdo se nejvíce brání daru jazyka, má ho nejvíce zapotřebí!

P o z n á m k y

/1/ Srov. A.Bittlinger, Papst u. Pfingstler. Der römisch-katholisch-pfingstliche Dialog und seine ökumenische Relevanz. Frankfurt/M. 1978, 59-65; 70-83. /2/ Gemeinschaft im Geist. Charismatische Erneuerung und ökumenische Bewegung, Salzburg 1979, 68. /3/ Recký výraz zní: lalein /en/ glosse /glosseis/ /1 Kor 12-14; Sk 2,4; 10,46; 19,6; Mk 16,17/. Recké slovo glossa má tři hlavní významy: 1. jazyk, orgán mluvení; 2. řeč, mluvení; 3. nejasný výraz, který by bylo třeba objasnit /Behm, v: Kittel, Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament, Bd. I, 719n/. Také podle Behma je překlad Zunge

/jazyk/ nejméně vhodný k vysvětlení /u. m. 725,12/. Nejlepší překlad je "Sprachengebet" /modlitba v jazycích/. Nejde jen o mluvení, nýbrž o modlení. V konečném znění nového jednotného překladu zní 1 Kor 13, 1: "Kdybych mluvil jazyky /glosseis/ lidskými i andělskými ...". Bylo by přece nepřiměřené u andělů mluvit o tělesném jazyku /Zunge/. /4/ Srov. Behm, v: Kittel, Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament, Bd. I, 723. /5/ Kirchliche Dogmatik, Bd. IV-2, 941n. /6/ Srov. H. Schlier, Der Brief an die Epheser, Düsseldorf 1957, 247. /7/ J. Gnllka, Der Epheserbrief, Freiburg i. Br. 1971, 270. /8/ Výklad žalmů, PL 36,283n. /9/ Zárodečná forma zpěvu v jazycích je ostatně v písni "Zu Betlehem geboren" /zpěvník Gotteslob 140/, kde čteme: "Eja, sein eigen will ich sein". Je to zde míněno jako výraz sebeodevzdání /srov. ve druhé sloce: "mein Herz will ich ihm schenken" /své srdce chci mu dát/. V písni "Vom Himmel hoch, ihr Engel kommt" je toto Eja ostatně ještě rozšířeno trojím opakováním rovněž "nesmyslného" slova susani. Něco takového nebo podobného brouká matka, když ukolébává své dítě ku spánku! /10/ Klemens Tilmann, Lebens aus der Tiefe, Kleine Anleitung zur inneren Versenkung und christlichen Meditation, Zürich-Einsiedeln-Köl., 1979, 34. /Česky: Život z hloubky. Edice Duch a život. - P.př./ K opakovací modlitbě srovnej také Kiemens Tilmann a Hedwig-Teresia von Peien, Die Führung zur Meditation, sv. II, Verlag Benziger 1978, 104-115. /11/ Srov. hodnotný článek: Franz K. Mayr, Sprache, Sprachphilosophie v: Sacramentum Mundi, IV, 695-707. /12/ Glossolalia, Schloss Craheim 1969, 15-17. Tam je též expresionistická básen bez jakéhokoli významového obsahu. Srov. Týž ... und sie beten in anderen Sprachen, 1979. Versandbuchhandlung Projektion J. Marzelstr. 30, 6203 Hochheim, s. 9-11. /13/ Srov. Tomáš Akv., Teologická suma I,29,1 k 3. /14/ Srov. též A. Bittlinger, Glossolalia, 22-24. Ve většině zpráv, ve kterých mají být v modlitbě v jazycích poznány cizí řeči, jde s největší pravděpodobností o náznaky určité cizí řeči. /15/ Tongue speaking, New York 1964, 199. /16/ Srov. Paul Tillich, Der Mit zum Sein, Stuttgart 1965, 183. /17/ Suma proti pohanům IV, 11. Srov. k tomu H. Mühlen, Der Aufbruch zu einer neuen Verehrung Marias, Catholica 29 1975/, 145-163. Zde je podán důkaz, že některé formy uctívání Marie jsou založeny na jednostranném "otcovském" obrazu Baha. /18/ Srov. Hans-Georg Gadamer, Wahrheit und Methode, Tübingen 1965, 288nn; 356-360. Gadamer začíná hermeneutickým jevem podle modelu rozhovoru mezi dvěma osobami. /19/ Srov. Konstituce o Božím zjevení 2. vatikánského koncilu, čl. 13. /20/ J. Kremer, Pfingstbericht und Pfingstgeschehen, Stuttgart 1973, 268. /21/ Das Neue Testament Deutsch, Die Apostelgeschichte, 1966, 34. /22/ Srov. J. Kremer, Pfingstbericht und Pfingstgeschehen, 222. /23/ Die Apostelgeschichte, Regensburg 1951, 35; srov. týž, Die Apostelgeschichte und ihr Geschichtswert. Neutestamentliche Abhandlungen, sv. VIII. Münster 1921, 175n.

Erneuerung in Kirche und Gesellschaft, 1981/9, 31-44.

CHARIZMATICKÁ FRANCIE

K různým formám duchovního probuzení, sílícího ve Francii v posledním desetiletí, patří výrazně hnutí charizmatické obnovy. Postupně vzniklo množství samostatných skupin, ale s podobným programem setkání: modlitba a zpěv, vzývání Ducha svatého, zvěstování evangelia "se znameními, která je provázejí", uzdravování především vnitřní, které pozvedá lidi bez odvahy dále žít; významné místo mají osobní svědectví a proroctví.

Tyto skupiny se doširoka otevírají především pro ty mladé, kteří hledají ovzduší pravé lásky. Mladí tam mají převahu. Rys společenství je velmi silná známka hnutí. V prvním stadiu to bývá modlitební skupina, která přerůstá ve skupinu sdílení a nakonec v pravé společenství sdílení a života.

I když není ve Francii, na rozdíl od Německa, žádné ústředí, skupiny se sbližují při formálních víkendech, kterých probíhá asi 800 s pravidelnou účastí kolem 30 000 pravidelných a 100 až 200 tisíc příležitostných účastníků.

Strukturovanější jsou velká společenství se sídlem v různých místech: Křesťanské vzdělávací společenství /Poitiers/, Křesťané pro Nové město, Společenství Nové cesty /Lyon/, Společenství Emanuelovo /Paříž/, Společenství Lva z Judy a obětovaného Beránka /Cordes/, Společenství Chleba života /L'Aigle/, Společenství Jakubovy studny /Strasburk/, Společenství Svatého kříže /Grenoble/, Společenství Zjevení /Carcassonne/. Některé z nich tíhnou spíše k mnišskému stylu života, i když zahrnují vedle kněží a řeholnic také rodiny a jejich děti, jiné jsou volnější. Všechny však považují za hlavní modlitbu a adoraci, apoštolát, službu chudým a "vyřízeným". Mluví často o charismatu soucítění.

Vedle devíti velkých společenství vzniklo kolem stovky malých. Přestože si střeží své speciality, mají některé společné rysy. Především se starají o náboženské vzdělání, hlavně biblické a zaměřené na evangelijní a bratrský život. Některé tak slouží i nečlenům a vydávají časopisy pro účastníky.

Druhý silný rys je apoštolát. Zdůrazňují na prvním místě svědectví života ve vlastním prostředí. Silně pociťují povinnost evangelizace, a to slovem. V Paříži se věnuje každý týden až 2000 osob evangelizaci na ulicích. Na různých místech vytvářejí příležitost k přátelským setkáním a dialogu. Snaží se působit na školách, v nemocnicích a vězeních.

Zřejmé je také ekumenické zaměření, někdy postižené až netrpělivostí. Přesto se francouzské hnutí cítí jako katolické a je ve spojení s episkopátem; biskupská konference se vyjádřila k hnutí kladně v říjnu 1982 /viz Charizmatika 2/. Vztah mezi kněžími v pastorační a skupinami není bez těžkostí, ale na 800 kněží má s nimi kontakt.

Francouzské hnutí charizmatické obnovy se silně inspirovalo představou návratu k prvotní církvi, k pramenům. S tím souvisí pojetí misie jako bezprostředního působení doprovázeného znameními ze strany Boží. Očekávají se náhlá obrácení, což je jedna z jednostranností. Ale i to je známkou malířské dynamiky tohoto hnutí. Jeho prostřednictvím - vedle dalších - nechává Duch svatý vyrůstat ve Francii generaci církve budoucnosti.

Podle: J. Thomas, Réveils spirituels en France. Études 1983/Mars.